Съфинансирано от Европейския съюз
НАСЛЕДСТВОБГ
ПРОГРАМА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Любен Станчев (1904-1945) - изявен добруджански журналист и общественик, основател и редактор на първите български добруджански вестници

Галя Маринова, гл. библиотекар
Регионална библиотека „Дора Габе“ Добрич

На 14 февруари 2026 г. се навършват 122 години от рождението на изтъкнатия журналист, публицист и общественик Любен Станчев, пример за родолюбие и добродетелност, радетел за свободна Добруджа, осъден на смърт след 9 септември 1944 г.

Любен Петров Станчев е роден на 14 февруари 1904 г. в малкото добруджанско село Караджалар (днес Сърнино, Добричко) в богатото и многодетно семейство на котленския овчар Петър Станчев и Невянка Лука Ангелова. Основно образование получава в родното си село, а гимназиално във Варна. В разгара на Балканската война написва стихотворение за първия загинал български войник на фронта. Установява се със семейството си в Базарджик (днес Добрич), който по това време е под румънска окупация. Загубва баща си и по-големия си брат, преследвани и малтретирани от румънските власти.

Под влияние на нерадостната съдба на поробеното българско население Л. Станчев се отказва от идеята за следване и в края на 1923 г. започва да издава първия си вестник „Нов живот“ (Базарджик), заедно с Г. Янакиев и К. Б. Ненов. Това е и първата платформа, от която Л. Станчев реагира остро срущу румънския деспотизъм и събира застъпници за българската кауза. За откритата си и смела борба против властта вестникът временно е спрян на четиринадесетия брой и започва да излиза като „Притурка“ на „Нов живот“ до окончателното му закриване през 1924 г. „*Двамата му редактори Любен Станчев и Христо Капитанов са арестувани и зверски малтретирани в Сигурданата*“ – пише Данаил Ст. Бекяров в своето изследване „Материали и спомени за добруджанския периодичен печат“ (Бекяров, 1998, с. 29). След спирането на вестника и преживените несгоди, Л. Станчев записва право в Букурещкия университет. През 1925 г. прекъсва висшето си образование, за да се отдаде на журналистическата професия. Живее в Балчик, където постъпва като учител в Частната българска прогимназия, по-късно става директор. В града остава до края на 1926 г.

Завърнал се отново в Базарджик, през 1927 г. Л. Станчев основава втори вестник - „Куриер“ (Базарджик), наречен от Д. Бекяров „епоха в добруджанската журналистика“. Със списването на вестника Любен П. Станчев се проявява и като писател. Пише разкази, пътеписи и художествени очерци.

Вестник „Куриер“ смело и яростно застава срущу румънската тирания в Добруджа, страниците му са изпъстрени с бели петна на цензурата. Властта обвинява Любен Станчев за нарушаване на вътрешния ред и го въдворява в далечния румънски град Яш, най-северната част на Молдова. Вестник „Куриер“ е спрян, а неговият редактор се разделя с читателите си от страниците на в. „Стефан Караджа“ (Варна) с думите: *„...Моя единствен стремеж беше насочен към вашето гражданско съзнание. Моето най-голямо желание – да видя сънародниците си добри и съзнателни граждани, които с достойнство да отстояват, както своите задължения, така и своите права“* (Станчев, 1927, с. 5).

Журналистът оползотворява времето на принудителното местоживеене като записва право в Яшкия университет. В Базарджик се завръща през 1928 г., за да получи

ново обвинение, че не е служил в румънската армия. Отбива военна служба до 1929 г. в градовете Котрочени и Търгу Жиу в Румъния. Отново в Базарджик, започва за издава в. „Единство“ (Базарджик), заедно с пристигналия от гр. Каварна Яни х. Янев. Вестникът основава библиотека „Нов живот“, която издава поредица от книги на млади писатели. От тях с №1 излиза малък сборник с разкази и есета със заглавие „Недомлъвки“ на Любен Станчев. На страниците на сп. „Добруджански преглед“ е публикувана кратка рецензия: *„...Малки задушевни разкази, които ни разкриха едно нежно сърце, богати преживелици и зорко наблюдателно око“.* В същия материал четем още любопитна информация за Любен Станчев *„Във в-к „Куриер“ създаде рубрика „Моето ъгълче“, гдето се приближаваше до острото бодливо жило на Ботевия Будилник“* (Добруджански писатели, 1929, с. 89).

Поради несъгласие с политиката на вестник „Единство“, станал негласен орган на Българската миноритарна /национална/ партия, Л. Станчев започва да издава в. „Добруджански куриер” (Базарджик), чрез който се противопоставя ожесточено на партията и нейните дейци. Той издига идеята за създаване на легална българска организация - надпартийна, в която да могат да членуват българите от Добруджа, както и от други краища на Румъния. След като вестникът спира да излиза, през 1931 г. Л. Станчев е редактор на нов вестник - „Обнова“ (Базарджик), списван в духа на предходния. Но и този вестник е спрян от властите, затова журналистът възобновява издаването на „Добруджански куриер”, който излиза до към края на 1934 г.

В началото на 1935 г. в града започва издаването на нов вестник на българското малцинство – „Добруджански глас“, в който Л. Станчев се откроява като смел защитник на българските интереси. Вестникът е спрян от румънската власт през 1938 г.

След това не се разрешава излизането на български обществени независими вестници, но като такъв излиза в. „Добруджанско ехо“ (Базарджик), с обявен редактор и собственик Гойко Станчев, брат-близнак на Любен Станчев. Периодичното издание се списва от Любен П. Станчев и Яни Хаджиянев, които в повечето случаи не се подписват. През периода 1924-1940 г., Л. Станчев пише стотици публикации за почти всички български вестници и списания, излизали в Добрич, Балчик, Каварна, Силистра и Кюстенджа. Краеведските му интереси го отвеждат в различни краища на Добруджа в търсене на българските корени - „Българското културно-просветно дело в Румъния“, „На разговор с един познайник на Ботев от Добруджа“ във в. „Добруджански глас“ (1937) и др. Пише рецензии за театрални представления, изложби, литературни новости. В защита на българското население, журналистът извисява смелия си глас в статии като „Белица – черен паметник за добруджанци“, в. „Единство“ (1930); „Какво правиш, брате?“ и „Чужденците за нас“ в. „Добруджански глас“ (1937) и др.

След септември 1940 г., когато Южна Добруджа е възвърната към пределите на България, Любен Станчев и Яни Хаджиянев подновяват издаването на в. „Добруджански глас“ като „информационен ежедневник за обществен живот, стопанство, културен подем и широка разгласа“. От статията „Първото посрещане“ в същия брой разбираме, че Любен П. Станчев като секретар на Българския Централен Комитет в Добрич, е част от делегацията, която посреща идващите от България комисии и чиновници по приемането на освободените територии. В словото за Любен Станчев на изследователя Любен Бешков, отпечатано в „Добруджа през вековете“ четем: *„От Стоян Чилингиров узнаваме, че той е бил приет за член на Задругата на писателите-историци в България, ... оглавява делегацията, която от името на освободения град и Добруджа посещава през първата половина на октомври 1940 г. посолствата на Германия и Италия в София, Министерския съвет и Двореца, където се среща с Цар Борис III. На следващата година*

Съфинансирано от Европейския съюз
НАСЛЕДСТВОБГ
ПРОГРАМА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Любен Станчев става носител... на почетната значка „Златен клас на Добруджа“ (Бешков, 1999, с. 418).

Вестник „Добруджански глас“ е спрян след 9 септември 1944 г. Новите управници арестуват Любен Станчев и го предават на Народния съд. Добруджанският журналист и смел защитник на българската национална кауза е осъден на смърт. *„Мой скъпи сине... Умирам невинен. Искам да бъдеш честен и достоен...“* пише журналистът в предсмъртното си писмо до своя невръстен син Камен (Умирам невинен..., 1991, с. 14).

Присъдата е изпълнена без отлагане на 8 март 1945 г.

Статията е резултат от изпълнението на ПРОЕКТBG16RFPR002-1.014-0011 „Устойчиво развитие на Център за върхови постижения „Наследство БГ“, финансиран по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16RFPR002-1.014 „Устойчиво развитие на Центрове за върхови постижения и Центрове за компетентност, в т.ч. и на конкретни инфраструктури или техни обединения от Национална пътна карта за научна инфраструктура“.

Използвани източници

Бекяров, Данаил. Материали и спомени за добруджанския периодичен печат : Вестници и списания излизали в Добрич 1919 – 1940. [1998], Шумен : Славчо Николов и сие.
Бешков, Любен. Добруджа през вековете. (1999), Добрич : Людмил Бешков.
Дачев, Йордан. Влогове : Есета за писатели в Добруджа. (1998), Шумен : Славчо Николов и сие.
Добруджански писатели. *Добруджански преглед* (Добрич), I, май - юни 1929, №3-4, с. 89-90.
Паскалева, Мария. Из добруджанската история : Проучванията на Любен Станчев. *Добруджанска трибуна* (Добрич), LI, №75, 1 април 1994, с. 7.
Станчев, Любен. Всяко търпение има своя край! *Обнова* (Добрич), I, №16, 21 август 1931, с. 1.
Станчев, Любен П. Последната статия на Любен П. Станчев. *Стефан Караджа* (Варна), I, 1927, №1, с. 5.
"Умирам невинен!"- последните думи на Любен **Станчев** : Документ. *Добрич* (Добрич), I, юли 1991, №3, с. 14-15.

Добрич, 12.02.2026

Информационна агенция Добруджа
14.02.2026 г.

Маринова, Галя. Любен Станчев (1904-1945) : Изявеният журналист и общественик е основател и редактор на първите добруджански вестници. (Общество). // *dobrudjabg* [онлайн]. 14 февруари 2026. [Прегледан 18. 09. 2026]. Достъпно от https://dobrudjabg.com/novina/liuben-stanchev-1904-1945-izqven-dobrudjanski-jurnalist-i-obshtestvenik-osnovatel-i-redaktor-na-pyrvite-bylgarski-d/111075

в. Глас (Добрич)
16.02.2026

Маринова, Галя. Любен Станчев (1904-1945) : Изявеният журналист и общественик е основател и редактор на първите добруджански вестници. (Памет) / Галя Маринова. //

Глас (Добрич), XIV, N 7, 16 февр. 2026, с. 8 : 1 сн.

Статията е резултат от изпълнението на ПРОЕКТBG16RFPR002-1.014-0011 „Устойчиво развитие на Център за върхови постижения „Наследство БГ“, финансиран по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16RFPR002-1.014 „Устойчиво развитие на Центрове за върхови постижения и Центрове за компетентност, в т.ч. и на конкретни инфраструктури или техни обединения от Национална пътна карта за научна инфраструктура“.

в. Глас (Добрич) - *онлайн*
16.02.2026

Маринова, Галя. Любен Станчев (1904-1945) : Изявеният журналист и общественик е основател и редактор на първите добруджански вестници. (Памет). // *vestnikglas.net* [онлайн]. 16 февруари 2026. [Прегледан 18. 09. 2026]. Достъпно от **https://vestnikglas.net/vestnik/broi-7-641-godina-xiv-16-fevruari-2026**